

Zo oud en dan zo moeten sterven!

Herpetologische Onderzoeksgroep GDZKH – A. Van Hecke

In het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide wordt de gladde slang (*Coronella austriaca*) al sinds 1998 intensief bestudeerd. Hoe langer een dier “gevolgd” kan worden hoe interessanter het wordt. Hervangsten over meerdere jaren zijn dikwijls “wishful thinking”. Maar soms lukt het wel.

We willen in dit artikel zo’n interessante levenscyclus van een wijfje gladde slang toelichten.

2000

Gladde slang nummer 15 wordt op 22 juni 2000 voor de eerste keer gevangen. Het is een adult wijfje met een totale lengte van 51cm. Ze weegt 44gr en het is niet mogelijk om enig vermoeden van al dan niet drachtig zijn vast te stellen. Aan de hand van de lengte kunnen we de leeftijd bij benadering bepalen. We gaan ervan uit dat ze zeker 5 jaar oud is.

Nummer 15 werd gevangen aan de Keetheuvel. Dit is een bekende vindplaats van gladde slangen in het Grenspark.

Ruim een maand later op 29 juli wordt ze aan de Keetheuvel hervangen. De totale lengte wordt vastgesteld op 50,5cm (afwijkingen bij het meten van tegenstribbelende slangen zijn normaal). Ze weegt 47gr. Op basis van haar gewicht is ze vermoedelijk eerder niet dan wel drachtig.

2001

Wijfje nummer 15 wordt gedurende gans 2001 niet waargenomen.

2002

Op 7 juni 2002 wordt nummer 15 voor de derde keer gevangen. Opnieuw aan de Keetheuvel, Ze is dan minimaal 7 jaar oud. De lengte bedraagt 56,5cm. Op twee jaar tijd is ze ongeveer 55mm gegroeid. Ze weegt 62gr. Ze wordt als drachtig opgegeven, wat we aan de hand van haar gewicht van 62gr durven beamen. Ze heeft melkwitte ogen en is dus in een pré-vervellingsfase.

Daarna wordt ze nog vier maal waargenomen: op 12 juli, 19 juli, 9 augustus en 31 augustus. Ze is nog steeds drachtig en wordt met rust gelaten.

2003

Op 7 juli 2003 wordt wijfje nummer 15 voor de 8e keer gevonden. Ook weer aan de Keetheuvel. Ze is nu minimaal 8 jaar oud. De totale lengte is dan 57,8cm. Op 13 maanden is ze dus amper 13mm gegroeid. Ze weegt 71gr. Er werd geen vaststelling gedaan van een mogelijk drachtig zijn.

Op 25 juli wordt ze voor de 9e keer gezien. Dan wordt ze wel als drachtig genoteerd en met rust gelaten.

2004 – 2010

Dan volgt een lange periode van stilte rondom wijfje nummer 15. Ondanks dat de gladde slangen in het Grenspark nog steeds gemonitord worden, laat ze zich niet meer zien.

2011

Verassing: op 10 mei 2011 wordt wijfje nummer 15 opnieuw aangetroffen. Ze ligt te zonnen op de Keetheuvel. Tijdens deze 10e hervangst is haar totale lengte 62,5cm. Ze weegt 101gr. Ze is dus nu minimum 16 jaar oud. Het is te vroeg in het jaar om een drachtig zijn vast te stellen.

Op 27 mei heerst een hevige brand in het Grenspark die uiteindelijk 448 hectare in as legt. Zowel de brandweerlieden als vrijwilligers van het Leger kijken tijdens de bluswerkzaamheden uit naar dode dieren en ... slangen. Ze verzamelen deze en bezorgen ze aan Ignace Ledegen van het Grenspark.

Wanneer we op 28 mei 2011 een reddingsactie organiseren (=zoeken naar levende/dode/migrerende slangen), krijgen we inzage van de verbrande slangen. Sommigen zijn onherkenbaar. Maar een van de dieren waarvan de halszone niet verbrand is, kunnen we identificeren als onze nummer 15 (zie foto). Haar exacte vindplaats kon niet meer achterhaald worden, maar is vermoedelijk achter de Keetheuvel. Helaas. We hadden haar graag nog enkele jaren willen volgen.

EPILOOG

Wijfje nummer 15 werd van 2000 tot 2011 in totaal 11 keer hervangen.

Op het ogenblik van eerste vangst was ze adult en minstens 5 jaar oud. Wanneer ze in 2011 in de brand sterft, is ze minstens in haar 16e kalenderjaar.

In 2000 was ze 51cm lang. Bij haar laatste opmeting in 2011 noteerden we 62,5cm. Op 11 jaar tijd groeide ze dus 11,5cm of een gemiddelde van ongeveer 10,5mm per jaar. In gewicht nam ze met 57gr toe, nl. van 44gr naar 101gr.

Aangezien ons grootste wijfje gevangen in het Grenspark een totale heeft van 76,5cm en gelet op de jaarlijkse minieme groei, durven we met zekerheid stellen dat Gladde slangen in het Grenspark ouder worden dan 20 jaar.

*Gladde slang nr. 15
10 mei 2011*

*Gladde slang nummer 15
22 juni 2000*

Gladde slang wijfje nr. 15 – omgekomen in de grote heidebrand in het Grenspark De Zoom Kalmthout op 27 mei 2011